

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 ар.

Жінки а політика.

В третім числі *Праці*, в справозданю зі зборів виборців у Рогізні, перед котрими др. С. Стоцький здавав справу зі своєї діяльності в соїмі читаємо такий уступ:

Справоздане посольське в Рогізні було цікаве тим, що не лиш господарі прийшли вислухати справоздане свого посла. Між зібраними бачили ми жінки, дівчата і діти. Жінок було там відав більша половина. Жінки дуже цікаво прислухувалися всім нарадам. Цікавіше може, як їх чоловіки. З того, як вони обзивалися о тім, що чули, видно було, що вони розуміють о чім ся говорить і що се і для них цікаве.

Се дуже добре, що в Рогізні вже і баби зачинають брати ся до політики. Добре оно через те, бо така жінка, котра пізнала, що добра політика може поліпшити если вже не нашу долю то долю дітей наших, не лиш що не буде відтягати чоловіка від політики, і не буде заводила сварки з чоловіком, але ще й сама скаже шильнувати ему народної справи. Жінки — як схочуть, — можуть народній справі дуже помочи, бо они можуть шильнувати своїх чоловіків і своїх синів, щоби ті не лущили ся з ворогами народу, щоби постояли за своє право. — Пословиця каже: „Де вже чорт нічо не вдіє, там пішло жінку“. Так і в політиці. З котрим чоловіком ніхто вже не дасть собі ради, там

може помочи жінка. Як котрий чоловік не хоче постояти за своє право, як не хоче іти з народом і вислугує ся панам, та паньським посіпакам, такого чоловіка повинна жінка навчити розуму. Най лиш зварить таку кулешу, щоби она лежала ему зо три місяці в жолудку! Як зо два, три рази наїсть ся такої кулеші, тогди відхоце ся ему раз на все тримати з нашими ворогами.

Поки що, кличемо рогізнянським жінкам, що перші на Буковині беруть ся до політики, грімке: многая літа!

Праця відзиває ся в тім уступі до селянок. О скілько більше треба би жадати від наших інтелігентних женщин, щоби они виробили собі вплив на мужчин не лише в політиці, але і взагалі в цілм публичнім житю! Наші буковинські Русинки ще мовчать, та вже пора, щоби они в потребах народних сказали раз своє слово.

Етимольогія і фонетика.

(Продовжене і конець.)*

Т. зв. йори (ы) пишуть зовсім неетимольогічно, після фонетики московскої: н. пр. Давыдъ, музыка, бо так пишуть Москалі; а по к, г, х, учать нас, зовсім против етимольогії церковної, старорускої і рускої живої мови, а цілком після фонетики московскої, писати і говорити і замість и, н. пр. легкой, мягкий, замість легкий,

*) Гляди число 101 „Буковини“.

мягкий. Московска правопись відкинула церковні знаки *жс, шс і ѵ*, відкинула їх і наші „етимольогі“. Церковний знак *ѣ* і в рускім і в московскім язичі, як то замітив Мікросич, зовсім непотрібним. В азбуці глаголиці означав сей знак *я* (н. пр. *ѣти* — яети); подібне значіне мав би він також в польскій мові, н. пр. *мѣсто*, звѣзда — *miasto, gwiazda*; в мові російській має сей знак зовсім той сам звук, що *е*, через що Москалі уживають его часто неетимольогічно замість *е* і наоборот. Зовсім те саме чинять наші етимольогі, але за то не люблять букви *ї* (з двома точками), котрою руска фонетична правопись зазначає руске мягке *і*, хоч буква та *е* церковна (дві точки означають подвійне *і*) і хоч она дуже добре заступає церковне *ѣ*, о скілько оно звучало, як мягке *і*, а тверде пише ся звичайним *і*.

Одно лише зазначене похилення *о і е* (в польскім на *ó, é*, в рускім на *о, е* (з дашком)) могло би видавати ся подекуди пожаданим, але хиба лише для того, що в правописі польскій суть на то особні знаки. Однак передовсім ті, що консеквентно зазначають таке похилене, певно не суть противні і фонетичні! Натомість властиві етимольогі, хоч ніби то боронять етимольогію, пишуть попросту з московска: *о, е* (без дашків над сими буквами), а ті, що нічого не знають, пишуть попросту *ѣ*. Впрочім польске *ó, é* має вже свою історію і свої особливі причини, головно в неоднотайности похилюваня, н. пр. в Познанцині (*szkólno* і т. п.), або у поетів, н. пр. у Міцкевича: *Powrót taty: ojca — trójca, raciórek — ragórek*; так само у Кохановского і т. п. За те вже похиленого а польска мова зовсім не означає, н. пр. *ząb — zębu, ręka — rąk* і т. п., а инші мови вже таки зовсім того похилення не означають, н. пр. *helfen, Hilfe, half, geholfen* (раз *e*, потім *i, a, o*); латинське *ordo — ordinis, homo — hominis, fulmen — fulminis* (а не *ordōnis, homōnis* і т. д. Наші етимольогі покликають ся також на німецке *ü, ö, ä* — хоч то не суть етимольогічні знаки, то окремі звуки! Коли Фран-

56)

ЗАЛІСЄ.

Повість
ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Дальше).

Славкови здавало ся, що розумнійшого листу написати не міг. Але відповідь Мані, яку дістав, зовсім розбила се его пересвідчене. Она писала свою відповідь в ночи, щоби ніхто не замітив.

„Пишу і плачу. Вже північ давно минула, а я перечитую вже з десятий раз твій лист і не можу повірити, щоби ти его міг написати. Ти вже мене не любиш! Ти думаєш, що мені так легко тебе забути! З твоєї ради не скористаю і т. д. і т. д.“

Коли Славко ту відповідь дістав в руки і перечитав, трохи волося не рвав на собі.

„По що, по що писав я сей лист?“

У відповіді Мані було тільки жало і роспуки, що Славко вибіг з дому, аби з дороги завернути старого наймита і передати через него хоч коротку відповідь. Написав па білеті: „Маню моя! не доводи мене до розпуки своїми здогадами і підозріннями! Я тебе люблю так само, як перше!

Заклинаю тебе: не плач, бо не маєш причини. Ширшу відповідь пішло тобі ще нині.“

Сховав білет у папір і передав наймитови; а сам вернув ся писати „ширшу відповідь.“

Сівши писати, почув нараз такий гнів на самого себе, що порвав на кусні початий лист, зірвав ся і кинув пером. „Якого біса себе дурити?!“ напала его злюща думка, мов оса. „Що гірше! по що єї дурити! Але-ж я єї не дурю — я єї люблю! Боже! позбув ся одної журби по Стефії і напятав собі нової! І то тепер, в таку нещасливу пору!“

І він став ходити по батьківській канцелярії та тручав кріслами в пересердю. Надбігла сестричка Клявдзя до канцелярії — її уже на шестий рік пішло — і вчепила бя поли сурдута Славка.

— Чуєш, Славку, я навчила ся нової сьпіванки.

— Від кого? — спитав Славко, ставивши.

— Від Марти. (Так звала ся наймичка).

— Яка-ж та сьпіванка?

Дитину вразив трохи шореткній го-

лос Славка, она видивила ся на него; Славко міркував се і усміхнув ся: — Сьпівай, сьпівай, Клявдзю!

Дитина засьпівала тоненьким голосочком:

Чоловіче біснуватий,
на що жінку продавати!
„Видить то сам Господь з неба,
на податок гроший треба!“

Що ся лишить із податку,
куплю собі стару бабку,
а я з бабки шкіру здулю,
а за шкіру дівку куплю!“

— О, гарна сьпіванка, нема що казати! — замітив Славко. — Але ти єї не сьпівай, Клявдзю! Не будеш сьпівати?

— Ні! Але як сьпіванка зла, то я тобі байку скажу: „То був собі такий хлопець бідний, він у пана став овець пасти, на службу. Дав ему пан пообідати, хліба кавалок, і казав наймитови другому випровадити его де, щоби він знав, де вівці пасти, на лан.“

— Моя дорогенька Клявдзю, — перепинив єї Славко — може би ти мені коли иньшим разом оповіла ту казку?

— То дуже красна байка — захвалювала Клявдзя.

цуз пише vous, а читає „ви“, то пише він для того, що саме і значить у него то, що німецьке й, а хоч і на кінці ніби не читає, то читає его, скоро по ній наступає самоголосна (vous avez — ву-заве). Всі літературні мови мають уже тепер правописи наскрізь фонетичні, навіть московська, тільки в нашій рускій мові має під покровом етимології обов'язувати московська фонетика, замість рускої! Чому-ж то Французи перестали вже сего століття писати isle, estat, estait... а пишуть île, état, était?... Одні Англіїці мають правопис, досить далеко віддалену від фонетики; дотеперішні проби заступити її фонетикою розбивалися о незвичайну неоднотайність вимови в порівнянню з великим розширенням англійської мови по цілій землі.

Зв'язь нашої мови і літератури з мовою і літературою церковною була, е і лишилась, але всяка поміч псевдо-етимології ту непотрібна і шкідлива, бо служить зовсім иньшим цілям. Чи українську народну думу напишемо правописом фонетичною чи етимологічною — вплив мови церковної і поезії церковної остане ся в ній все незатертим. А що-до Отче-нашів і Вірую — то автор статі мішає ту мову з правописом: Отченаш можна відмовити в мові церковній або народній, а написати можна так один текст як і другий або фонетично або псевдоетимологічно! — отже маємо хіба чотири Отченаші, а не два! Маємо їх, Богу дякувати, навіть тисячі, бо Отченаш уже перетолкований на всі можливі цивілізовані мови! Думаю, що молитви як Отченаш і Вірую повинен кожний відмовляти в мові як найбільше зрозумілій, рідній; хіба Поляк відмовляє їх по латині, хоч латинська мова е его літературною мовою? А вже то звісна річ, як наш нарід перекручує свої молитви, а длячого? — бо свою церковну мову розуміє лише з тяжкою бідою. Жаль сказати, а ми ще доси не маємо апробованого перекладу письма нового завіта, а переклад старого завіта ледви розпочатий.

Автор статі покликав ся на правописи консисторій! Я вже сказав, що о якій небудь правдивій етимології у нас і мови нема і не може бути: щоби навчити ся церковної етимології, хоч би лише сеї зрученої наших книг церковних, на то потрібно широких студій. Тим часом такої етимології не вчать нині нігде, і в Росії ні, бо то було би абсурдом. Правда, е і другий лекший спосіб, навчити ся попросту московської правописи, та чи і сеї спосіб легкий? Так можна собі представити, як ввиду того виглядає т. зв. етимологія наших етимологів, і то навіть зажертих! Досить взяти в руки перший-ліпший шематизм нашого клиру... Нема там ані етимології ані якої небудь раціональ-

ної правописи. А піднопу то ще раз, що саме ті, котрі троха лише знають правила нашої т. зв. етимології, звичайно зовсім тих правил не держать ся, лише ніби-то забувають ся і що хвилі відбігають і від рускої мови, опускаючи всякі видумані „етимологами“ дашки і т. п.

Так само не можуть підперти „етимології“ аргументи, що „при заведенню фонетики мусіли би найперше всі Русини вимавляти всюди однаково слова, а то з огляду на провінціалізм е просто неможливе“. Хіба в польській мові нема провінціалізмів і нарічій? чи они що шкодять літературній мові? Провінціалізмми і нарічія е всюди. Однак ту йде о щось иньше, а не о провінціалізмми. Ті, що так аргументують, не хотять попросту узпати народної, літературної мови і закривають ся ніби-то мовою св. Церкви і „етимологією“. Русини мають від часів Нестора власну, народну літературну мову, в котрій була раз більша, раз менша примішка церковниці; котра з століттями змінювала ся потроха і розвивала ся, але котра стала ся підставою новішої рускої мови літературної, мови Квітки, Шашкевича, Шевченка і Франка. Нічого ту змінити ані перероблювати не потрібно, хіба, що щось само змінило ся або переробило ся. Мова цілих частий літописей, Слоба о полку Ігоревім, грамот, творів змісту релігійного — е з дрібними відмінами зовсім та сама, що мова дум народних і наших новіших письменників. Правопис і мову старших пам'ятників треба би змінити хіба для видань популярних, як се роблять н. п. Поляки. Аж коло 14-го століття повстає особна мова московська; а вже перед тим і пізнійше повстали і иньші відтинки. Лучають ся у новіших письменників екс-траваганції, — але наша мова літературна розвиває ся проте чораз лучше і гарнійше; праці над научною термінологією поступають скоро наперед, мимо неохоти і гніву „етимологів“ і — начкарів... Що ту можуть шкодити провінціалізмми? Дрібні відміни у вимові слів суть і в літературній мові польській і німецькій (н. пр. eu), а вже про мову англійську і не казати; але впрочім і мова літературна і вимова слів е вже в нас однакові. Церковна література е вже що-до мови і правописи в значній часті „переробленою“ на руске (в проголошуванню зовсім, а до того проголошуванню можна би приладити і правопис), але передовсім треба би постарати ся о автентичний переклад книг церковних. Дотеперішню перерібку їх — мимо поваги тих книг — робили на жаль переважно темні ігноранти, котрі дуже часто очевидні помилки своїх попередників уважали за щось сьвяте (так повстала ціла секта т. зв. старообрядців або раскольників), — а тепер можна би справді поду-

мати над тим, щоби правопис тих книг зручити в душі поправної літературної рускої мови.

*

Сю статью про етимологію і фонетику помістив др. Вол. Коцовский у львівській Przegląd-і, звідки ми її беремо. Для справлення похибок в першій часті сеї статі (в числі 101) мусімо сказати, що всюди треба читати „старословенський“, а не „старославянський“. Старославянським язиком нічого ніколи не було писаного, а сьв. Кирил і Методий уживали язика старословенського. Також треба читати всюди Словяни, словянський, а не Славяни.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 21-го мая 1897.

Прогулька. Заряд академічного товариства „Союз“ відложує прогульку з 23. с. м. на неділю 30. с. м. і просить нас звернути увагу на те запрошених гостей. Через дощі в лісі занадто мокро і ледви чи хто вибрав би ся тепер на прогульку.

На цїсарські маневри, котрі сего року відбудуть ся коло Тотієу на Угорщині (в сторонах Коморну), приїде, як доносять з Берліна, також шеф російського генерального штабу Обручев. Він уже дістав запросини з Відня і прийав їх на приказ царя. Е се новим доказом дружних відносин між Австрією і Росією, а заразом відплатою за чемність царя, котрий перед подорожжю цїсаря до Петербурга запросив шефа австрійсько-угорського генерального штабу бар. Бека так що сеї їздив туди разом з цїсарем. Від часу сердечної австрійсько-російської дружби, яка наступила по випадках 1849 року і обявила ся між иньшим тим, що тодішний царевич а пізнійший цар Александр II. приїхав на маневри австрійської кавалерії, що відбули ся коло Пальоти недалеко Будапешту, не брав опісля жаден висший офіцер російський участі в австрійських маневрах.

Новий директор домен і лісів буковинського православного фонду, Ульман, ще не приїхав до Чернівців, а вже нарікають на него, що забрав таку гарну посаду автохтонам. Треба би вичекати на его господарку і потім судити. Може сеї „заграничний“ чоловік заведе європейський спосіб господарки такими величезними маєтками, а тоді лиш треба буде ему подякувати.

„Наука, поучительна новинка для угорсько-русского народа“ — така нова двотижнева га-

— Я знаю... Ти мені оповіст її нині вечером. Добре?

— Добре.

— Бо я тепер маю писати. У вечір, Клявдзю; а тої сьпіванки не сьпівай; я тебе красшої навчу.

— Памятай, абись навчив! — допоминала ся дитина на відході.

„Боже! Боже!“ зітхнув Славко, сів на софу і закрив лице руками...

Рішив ся листу не писати.

Але під вечір бачив добре, як коло приходства снував ся Микола з двора. Написав знов білет: „Будь спокійна! Мені перешкодили написати довшу відповідь! Твій С.“ — і передав наймитови.

Настав для Славка прикрий час. Він перестав лякати Маню сумним відгадуванням кінця їх любови, успокоював її, але сам спокою не мав і не вірив, щоб та історія скінчила ся так, як Маня собі думає. Та чи взагалі думає она, як те все скінчить ся! Славко не вірив у се; з її листів видко було лиш одно, що не хотіла собі дати відобразити ту мрію, яку вигохала собі. Она писала раз зовсім виразно: „Коли мій батько міг оженити ся перший раз

з селянкою, то я можу тим легше віддати ся за теолога.“ Виразнійше годі було писати, а проте Славко за нічо в сьвітї був би не відважив ся піти до Заборовских з просьбою о руку Мані. Набрив би ся сорому, що й до Заліся не міг би показати ся... Ні! даремна річ дурити ся якимись надїями!

І коли вкінці Маня писала розпучливо, що родичі вже змїркували, що она залюблена, і здогадали ся вже навіть, в кім, та взяли ся її усовіщувати, Славко почув правдиву полекшу на серці. Она писала вправді, що ніколи в сьвітї не піддасть ся волі родичів; але Славко так надто не вірив у неподатливість жіночу. Тепер же з причини, що Заборовскі відкрили тайну доньки, Славко перестав і листи писати; бояв ся, щоби хто їх не переловив, — ще готов бути сором...

І вже й в околицю двора не ходив, хіба у село. Там уже війтував Головатий, бо власти відкинули рекурсе і вибір ради громадської затвердили. Славко мав немалу відраду з того, але село займало его тепер мало. Більше робив Горошинський, его усаті школярі вже читали книжечки, а его

хор висьпівував так у неділю вечером у школі, що на ціле село було чути.

Цікава була для Славка ще й історія Козака, про котрого марнотратство ходили правдиві байки по селу; Славко навіть підбунтував при одній нагоді синів против Козака, щоби присилували его купити бодай який ґрунт, а не пускати так дальше гроші на вітер, — але більше сею історією не займав си, бо мав доволі своїх клопотів, щоб над ними думати.

Нераз пересиджував цілими днями дома, читав батькови, що лежав у ліжку, газети, читав і сам багато — і поза подвірє приходства не показував ся. В сїчні настали великі морози — і ті ще більше придержували его в хаті.

Сумне було того року Різдво в домі Левіцких. О. Василь був уже такий слабкий, що не міг відправляти богослуженя; сусід-сьвященик з Новосілок мусів его вичити в головнійших ділах.

Наслухав ся тоді Ярослав немало докторів від родини, що потратив марно літа і тепер не може ще батька заступити. Він успокоював родину обіцянкою, що при найближшій ординації — а тої сподївав ся в

зета руска стала виходити в Унґварі від 5. мая с. р., яко „орґанъ и изданіе: общества св. Василія великаго“. В порівнянню з Фенциковим „Ліоткомъ“, та нова газета безпечно становить поступ своїм добром материялу і більше приступним викладом. Мова в статях різнородна, в одній майже московська, в другій майже руска. Здає ся, угорські Русини не хотять нічого навчитися від нас і думають перейти всі ті „хожденія по мукам“ в справі мови, які ми переходили. Чи то їм на що здасть ся, сумніваемо ся не знаємо, яке они понятя мають про своїх селян, але не віримо, що їх селяни зрозуміють мову такого Уриґла Метеора, котрий подає свою новість в „Науці“. Але, як кажемо, Науку треба уважати поступом на Угорській Русі; тому в надії, що редактори єї дадуть собі спокій з експериментами язиковими, витаємо єї як запевідь ліпшої будучности.

Крадіж образів. Віденська поліція прихопила оногди злодія, що в дуже зручний спосіб обікрав галерію образів ґр. Черніна, а імовірно озрадав останними часами і другі галерії образів. Урядник галерії образів зр. Черніна від довшого часу замічав, що якийсь знаток чи аматор цілими днями вистави дуже щільно приглядав ся двом образам голяндских артистів: „Сторожеві вязниці“ Дав. Тенґерса, вартости 1000 зр. і „Пяниці в шинку“ Адр. Остаде, вартости 4000 зр. Одного дня ледви на силу викинувши гостя з локалю, урядник той спостеріг, що цѣвяхи рам тих двох образів повідгинані, а в рами замість ориґіналів вставлені два безвартістні олійні друки. Повідомлена о тім поліція заскочила злодія в хвили, коли той крадені образи спродавав якомусь торговцеві. Він подав себе за урядника з Пешту Иштвана Радваніого; має літ 28 і показує велику інтеліґенцію та знає штуки. До Відня прибув умисне, щоби викрасти два славні образи і через якийсь час робив докладні виміри рам, щоби улекшити собі вставлене фальсифікатів. Спосіб довершеня крадежи кидає на него підозріне, що він допустив ся і інших крадежий образів. Доси видало ся лише, що подане ним назвиско є фальшиве і він є доктор медицини Лейкей.

Женщина доктором медицини. З Будапешту доносять, що сими днями відбула ся в тамошнім університеті перша промоція женщины на доктора медицини. Титул сей одержала ґр. Гугонай, що вже від 22 літ занимала ся лікарськими студіями. Спеціальностию єї є жіночі недуги.

При нагоді ювілея королевої Вікторії один з „незадоволених“ др. Морісон Давідзон, обурений висказом єпископа лорда Рі-

лютім — певно висвѣтити ся; вже чи жонатим чи безженним, а певно висвѣтити ся. Він сам бачить, що годі довше зволікати.

Бабка Клявдия спробувала ще раз намовити внука, аби взяв собі Лановичку за жінку тепер у мясниці, а як ту ні то Черминьску або Красницку, промовляла єму до розуму і до серця що найдобрішими мотивами, — Славко справді ті мотиви брав на добру розвагу, але рішити ся — не рішив і з дому не виїздив.

Тимчасом дістав від Мані письмо, що виїзжає на карнавал до Львова. Обіщувала писати до него листи, а собі казала посилати листи в означені дні під цифрою poste restante; писала, що сама їх буде відбирати. Довідувала ся за здоровле батька, а Славка поздоровляла та цілувала.

Славко сумно усміхав ся, коли читав сей лист. Він їй відповів на сей лист і на другий і на третій — але вже без пристрасти, спокійно. Писав дуже обережно, щоби єї серця знов не вразити, а тимчасом передумував над великою несподіванкою для неї, над висвѣщенем в безжен-

пост, що „правлію монархії товаришив мир і добробит“, зазначає, що королева в протягу свого панованя санкціоновала загалом 34 военных акцій, з котрих ні одна не служила до оборони вітчизни. В доказ свого твердження наводить в хронологічнім порядку всі виправи, предприняті до країв в інших частях сьвіта, з виїмком війни кримської — почавши від виправи до Канади в р. 1837 — 43, а скінчивши на експедиції проти короля Беніну в р. 1897.

Просьба студентів. Парискі гімназіясти стоять на вершині часу. Они держать ся під кождим взглядом строгого поступу. Давний принцип забороняє їм курити підчас павз у шкільних комнатах та на подвірю. Многонадійні молодці виготовили до міністра просьвіти просьбу, підписану сотками одномишленників, де домагають ся знесеня сеї заборони. Наслідок заборони є такий, що молодці, щоби курити, заходять в найменші кути і інші неможливі місця: там вдихують они зіпсутий воздух і погані запахи та стикають ся з шкідлими мікробами, що в таких убікаціях розвивають ся вельми обильно. Через се тернить безпосередно їх здоровле або що найменше ослабляє ся відпорність орґанізму супротив нездорових впливів. Навпаки, як тільки знесуть заборону куреня, то молодці не будуть потребували ховати ся по всяких дірах, щоби поникати цигаретку або люльку, але лишать ся на свободнім, яснім подвірю шкільнім і будуть віддихати добрим, сьвіжим воздухом, що знов у великій мірі причинить ся до їх здоровля. Що ті невігоди скритого куреня по тайних місцях легко оминуть цілком по просту, скоро лише молодіж послухає шкільну власть і занехає курене, то нетентам навіть на думку не впало.

Війна скінчила ся! Дня 19-го с. м. грецька і турецька армія виставили білі фани на знак, що війні кінець. — В Епірі так само перестали стріляти ся.

По нещастю в Парижі. Обчислено вже докладно, що у знанім пожарі в Парижі згоріло 111 осіб, а від ран померло потім ще 18, отже разом 129. На бідних, що потерпіли при пожарі, а особливо для тих, що ратували, зібрані парискі газети вже близько півтора мільона франків. — Тепер розписують ся французські газети про мужчин, що були підчас пожару в базарі. Було їх всіх лише 120 і з тих лише 6 згинуло. Що їх так мало прийшло, то не дивота, бо добродійними забавами бавлять ся найбільше жінки; але здивувало всіх, чому так мало мужчин спалило ся. Як би всі спалили ся, не було би жінкам кривди, а тимчасом лише 6 пропало. Отже жінки тепер пишуть і говорять, що в тім нещастю мужчини показали ся величез-

ности, на котре вже більше-менше рішив ся. Що се справді буде несподіванкою для неї, він то знав, але инакше поступити не міг. Потішав себе думкою, що Маня не повинна гнівати ся на него, бож він преці не женить ся з якоюсь иншою, а просто замикає собі раз на завсїгди дорогу до того.

Він уже й подав ся до ординації і збирав ся виїхати до Львова. Подав ся, хоч не був пересвѣдчений, що робить добре. Як би не недуга батька, ще зволікав би, а так уже годі було. Ходив на вид спокійний, хоч мовчаливий. Але чим близше надходив речинець відїзду і чим більше батько занепадав на силах, тим більше Славко ставав нестерпно дразливим. Просто не вмів з ним дома говорити.

(Дальше буде.)

ними боягузами. Били, тручали і копали жінок, аби лише виратувати ся. Через то й багато погибло. Так на тих боязливих панів, а їх знають по імені, придумують тепер парискі пані спосіб, як їх покарати. Кажуть, що не впустять їх до своїх салонів, бо не хотять їх знати. Правда паньська кара на боязливих аристократів.

Нещасте на залізниці. З Петербурга доносять, що дня 13. мая розбив ся поїзд військовий недалеко стації Валк на низьким насипі, в глибокім вивозі. Нещасте лучило ся в часі сильної бурі і зливи, в наслідок котрої вода підмила насип і залила єго. Напливши вода стояла так високо, що вояки, котрі вискочили з вагонів, потапали. Машина вискочила з шин і зарилася в землю. Розбило ся 15 вагонів призначених до перевозу вояків і два вагони другої класи. Всі ті вагони, збиті в одну купу на просторі 38 сяжнів. По катастрофі перевезено до військового шпиталю в Юреві 93 людей покалічених і 24 трупів. Крім того мало ще бути під розбитими возами, після обчислень полковника, около 30 трупів.

Божевільність ізза скупства. У Відні збожеволіла Роза Діц, що числила 67 літ, а від чверть столітя занимала скромну комнатку при Віндмільґассе. Нікого у себе не приймала, а на жите видала денно лише 20 кр. Раз на день виходила до міста а потім вже не опускала хати. З обави перед злодіями двері замикала на три замки. Недавно тому поліціант узрів єї, як у вікні вимахувала руками і видала дикі голоси. Відвезено єї до закладу божевільних. Найшли у неї звяз 200.000 зр. в дукатах і в паперах вартістних. Запитана, що думає зробити з грішми, відповіла: „Я не маю нічого і коштів лічення платити не думаю. Я варятка, а при тім голодна. Дайте мені їсти, а багато!“

Любов, заздрість і вязниця. В Вишатичах на фільварку служниця Людвіка Горецька запалила серце в молодім огороднику. Вандасевич, 18-літній хлопець, видав ся кілька разів денно з своєю любкою і на думку єму не впало, що в любови має непрошених спільників. Тимчасом довідує ся, що парубчак Петро Беліх та писар Іван Кляр тіпять ся також прихильностию єго любки. Проворна Людвіка управляла так вмівло трома поклонниками, що ніколи всі три не зійшли ся разом до кухні. Але Вандасевич був лицар хоч куди, — взяв ніж і револьвер і зачекав в неділю під кухнею на своїх суперників. І справді, надійшов вскорі Беліх, і єму впакував Вандасевич 5 шротів в праву грудь. Надійшов незабавом і писар, і видячи, що стало ся, хотів Вандасевича розбрїти, але надармо, бо довів лише єго до такої пасії, що той добув ножа і штовхнув ним Кляра в бедро. Оба ранені лежать тепер в перемискім шпиталі, а Вандасевич у вязниці думає над тим, що то може любов, та які бувають дівчата.

Дрібні вісті. Кардинал-митрополит Сильвестер Сембратович скликує при кінци вересня с. р. церковний синод з єпархії львівської. — Ведене уряду поштового по покойнім директорі Чунтуяку повірено провізорично старшому контролюви почти Антонови Глинському. — В черновецькій раді міській нарікали на жебрацтво в Чернівцях, але не рішили нічого, як тому зарадити. А то правда, що мабуть нігде в Европі нема такого міста, де би так, як в Чернівцях, свобідно волочили ся всякі жебраки, про котрих чутки ходять, що позичають людям гроші на лихву, а котрі носами своїми сьвідчать, що пють немало. Крім кількох справді бідних людей і калік — всі інші дурисьвіти. Кажуть, що лише в Італії найшов би по містах більше жебраків, як в Чернівцях.

Помер Дмитро Третяк, вслужений народний учитель в Брідичині, в 56-ім р. жита, котрий писав багато для народу, але не лишив по собі жадного твору більше цінного.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливих вогнів за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав пятий рік своєї діяльності. Фонди „Дністра“ після закінченя рахункових з днем 31-го грудня 1896 виносять: фонд основний 50.000 зр., фонд резервовий 54731 зр. 04 кр., резерва премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 відшкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкращішія услівя і видає поліси і квїти в рускїм язїці.

Зголошеня о удїленє агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складї отсі свої виданя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодїжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за річник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА,“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Цїна 10 кр.

„25 повісток

для чемних діточок.“

32 сторін. Цїна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки,“ а по 2 кр. за кождо поодинокую книжочку.

Замовленя приймає й редакція „Буковини.“

Хто хоче мати

добру і дешево

МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожаує. Нові продаю дешевше як вевди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому

З поважанєм

В. Данилевич,
машинїст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. залїзничій (Bahnhofstrasse) ч. 26.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-русского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладї Андрия Андрейчина у Львові.

Книгарска ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Для панів учителїв!
INSPECTIONSBERICHT,
Jahresausweis
і Шкільні повідомленя
(Schulnachrichten)

є на складї

в друкарні „Рускої Ради.“

Просимо о замовленя.

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарскі в мовах рускїй, польскїй і німецкїй.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солїдно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

Із Найвисшого приказу

Єго цїс. і кор. Апостольского Величества

устроює ц. к. дирекція льотерійних доходів

XXXI. Ц. К. ДЕРЖАВНУ ЛЬОТЕРІЮ,

з котрої чистий дохід присвятити ся

ЦИВІЛЬНИМ ЦІЛЯМ ДОБРОДІЙНИМ

сеї половини держави, між ними і 6000 зр. на

„РУСКІЙ ДІМ НАРОДНИЙ“

в Чернівцях.

Ся льотерія обнимає 7816 виграних в готівці,

поділених на

148 виграних головних із 3834 попередними і 3834 слїдуючими

в загальній скількості

165.000 корон в золоті та 100.950 зр. ринських а. в.

Тягненє послїдує невідклично 10. червня 1897 о 12. год. в пол.

Оден льос стоїть 2 зл. ринських а. в.

Льоси продає і адміністрація „Буковини.“

Льоси можна купити і в ц. к. льотерійних урядах, у всіх льотерійних колектурах, в продажах тютюну, в урядах податкових, поштових і телеграфічних, в конторах виїни, в урядах стаций залїзничих і др.